

**LATVIJAS REPUBLIKAS 14. SAEIMAS
JURIDISKĀS KOMISIJAS SĒDES
PROTOKOLS**

NR. 141.1.9/3-70-14/26

2026. gada 22. oktobrī

Atklāta sēde sākas plkst. 10.35, beidzas plkst. 11.01

Komisijas sēde notika Jēkaba ielā 11, Sarkanajā zālē

Piedalās:

- *Juridiskās komisijas locekļi:* **Andrejs Judins, Andrejs Svilāns, Edmunds Teirumnieks, Liene Gātere, Inese Kalniņa, Agnese Krasta, Gunārs Kūtris, Linda Liepiņa, Vilis Sruogis.**

- *Citas personas:*

14. Saeimas deputāti **Zanda Kalniņa-Lukaševica, Edmunds Jurēvics;**

Tieslietu ministrijas parlamentārais sekretārs **Viesturs Vitovskis;**

Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta direktore **Sanita Mertena** (attālināti);

Iekšlietu ministra biroja vadītājs **Edgars Kristaps Rupeiks** (attālināti);

Iekšlietu ministrijas Juridiskā departamenta Normatīvo aktu nodaļas jurists **Sandis Blumbergs** (attālināti);

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) Juridiskās nodaļas vadītāja vietniece **Ina Vorpa** (attālināti);

14. Saeimas deputāta palīgs **Didzis Šēnbergs;**

Zvērināta advokāte **Kristīne Jarinovska;**

Plašsaziņas līdzekļu pārstāvji **Agnija Lazdiņa, Ivo Butkevičs, Vita Anstarte;**

Saeimas Juridiskā biroja vadītāja **Dina Meistere;**

Saeimas Preses dienesta pārstāves **Ilga Greivule, Maija Ozola;**

Saeimas Pilsonības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisijas konsultants **Jānis Cauņa;**

Saeimas Juridiskās komisijas konsultantes **Inta Karlsona, Ieva Kibilde, Dace Saleniece, Ieva Sarmule, Jekaterina Šarigina-Kalvāne, Karina Olande** (attālināti);

Saeimas Juridiskās komisijas administratore **Ieva Anete Joste.**

Sēdi vada: Andrejs Judins.

Protokolē: Jekaterina Šarigina-Kalvāne.

Darba kārtībā:

“Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (*Divya Kannan Vishwanath*) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atzīšanu par spēkā neesošu” (Nr. 1591/Lp14) pirms pirmā lasījuma.

“Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (*Divya Kannan Vishwanath*) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atzīšanu par spēkā neesošu” (Nr. 1591/Lp14) pirms pirmā lasījuma

A. Judins informē, ka Juridiskajai komisijai (turpmāk – Komisija) izskatīšanai nodots deputātu sagatavots likumprojekts, kura izskatīšanai atvēlētais laiks ir ierobežots, bet jautājums ir būtisks. Norāda, ka Saeima ir saņēmusi Valsts prezidenta vēstuli (skat. likumprojektu reģistrā),

kurā paustas bažas par pilsonības piešķiršanu konkrētai personai. Aicina vispirms uzklaut likumprojekta iesniedzējus. Dod vārdu E. Jurēvicam.

E. Jurēvics uzsver, ka pilsonība ir viens no augstākajiem pagodinājumiem, ko valsts var piešķirt cilvēkam, un norāda, ka Saeima to piešķirusi daudziem cienījamiem ārvalstu pilsoņiem.

Atzīst, ka, balsojot par pilsonības piešķiršanu konkrētai personai, ir kļūdīties, un atvairina Latvijas sabiedrībai par savu balsojumu.

Skaidro, ka likumprojekta mērķis ir novērst situāciju, kurā Latvijas parlaments Latvijas tautas vārdā piešķir pilsonību, pamatojoties uz iespējami nepatiesu informāciju. Aicina likumprojektu pieņemt galīgajā lasījumā šodien, jo nākamajā dienā spēkā stāsies iepriekš pieņemtais likums par pilsonības piešķiršanu un vēlāk veikta pārbaude vairs nenovērstu jau iestājušās tiesiskās sekas. Uzsver, ka attiecīgā diena ir pēdējā iespēja nepieļaut iepriekšējā likuma stāšanos spēkā.

Norāda, ka Valsts prezidenta, kurš ir arī Nacionālās drošības padomes vadītājs, vēstule ir nopietns signāls, kurā paustie argumenti ir jāņem vērā. Aicina atbalstīt likumprojektu, lai nepieļautu neatgriezeniskas sekas, un pēc tam veikt nepieciešamo izmeklēšanu un pārbaudi.

Papildus norāda uz pretrunām saistībā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas iespējamo atbalstu pilsonības piešķiršanai. Publiski izskanējis, ka konkrēto personu virzījis Ivars Kalviņš kā privātpersona, nevis Latvijas Zinātņu akadēmija, lai gan Komisijai pieejamajos dokumentos virzīšana norādīta akadēmijas vārdā. Atzīmē, ka arī vairāki zinātnieki pauduši sašutumu par radušos situāciju. Aicina atbalstīt likumprojektu, lai novērstu šaubas par pilsonības piešķiršanas pamatotību un saglabātu parlamenta reputāciju.

A. Judins dod vārdu L. Liepiņai.

L. Liepiņa aicina atbalstīt likumprojektu un vienlaikus rast veidu, kā Saeimas deputātiem pieprasīt izvērtējumu no institūcijām, kuras sniegušas atbalstu pilsonības piešķiršanai. Norāda, ka šo institūciju sniegtā informācija ietekmējusi deputātu rekomendācijas frakcijām atbalstīt pilsonības piešķiršanu, tādēļ radušās šaubas par iespēju turpmāk paļauties uz valsts institūciju sniegtajiem atzinumiem. Uzsver, ka situācija ir nopietna un to nedrīkst atstāt bez sekām. Aicina veikt nepieciešamo izvērtējumu, lai noskaidrotu, kā šāda situācija radusies, un atbalstīt likumprojekta virzību.

A. Judins dod vārdu G. Kūtrim.

G. Kūtris norāda, ka, vērtējot likumprojektu, nepieciešams iepazīties ar tā iesniedzēju juridiskajiem argumentiem un konkrētiem faktiem, kas apliecinātu, ka pilsonības piešķiršanas procesā Saeimas Pilsonības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisijai iesniegta nepatiesa informācija. Atzīmē, ka publiskajā telpā izskanējis apgalvojums par attiecīgu zinātnieces publikāciju neesību, tomēr sākotnēji Pilsonības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisijai publikāciju saraksts nebija iesniegts un komisijai nebija pienākuma pārbaudīt publikācijas. Informē, ka pēc publiski izskanējušās informācijas pieprasījis un saņēmis publikāciju sarakstu, ko iespējams pārbaudīt.

Attiecībā uz personas izglītību un zinātnisko grādu norāda, ka ir iesniegts dokuments par doktora grāda iegūšanu datorzinātnēs, kas apliecināts ar *apostille*. Uzsver, ka, ja pastāv šaubas par dokumentu autentiskumu, tās jāpamato ar konkrētiem pierādījumiem. Norāda arī uz personas profesionālo darbību, tostarp darbu Amerikas Savienotajās Valstīs augstskolā Bērklījā, kas, viņaprāt, apliecina personas zinātnisko kompetenci.

Vērš uzmanību uz to, ka Latvijas pilsonība bieži tiek piešķirta personām, kuru turpmākais ieguldījums valstī tiek prognozēts, un ka īpašu nopelnu kritērijs tiek piemērots reti. Raksturo konkrētās zinātnieces darbību Latvijā un ārvalstīs, norādot, ka viņa kopā ar vīru ir izveidojusi sabiedrību ar ierobežotu atbildību, iegādājusies un restaurējusi īpašumu, kurā šā gada jūnijā atklāta laboratorija mākslīgā intelekta izmantošanas pētījumiem pretvēža zāļu izstrādē. Tāpat Salaspilī iegādāta pamesta institūta ēka, kurā paredzēts izveidot injekciju zāļu, kuras Baltijā netiek ražotas, ražotni. Pašlaik notiek ēkas pielāgošana medikamentu ražošanai, un darbus plānots pabeigt nākamajā gadā.

Uzsver, ka bez pierādījumiem izteiktas aizdomas, kas balstītas sociālajos tīklos izplatītā informācijā, nevar būt pamats pilsonības piešķiršanas likuma atcelšanai. Raksturo šādu pieeju kā publisku personas nosodīšanu bez pierādījumiem un secina, ka pašlaik nav juridiska pamata likumprojekta pieņemšanai.

A. Judins aicina deputātus neuzņemties apsūdzības vai aizstāvības funkcijas un nevērtēt informācijas patiesumu ārpus Komisijas izskatāmā jautājuma.

E. Jurēvics, atbildot G. Kūtrim, norāda, ka nav publiski vai Komisijā izteicis pārmetumus Pilsonības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisijas locekļiem vai G. Kūtrim personīgi. Uzsver, ka atsaucas nevis uz sociālajos tīklos izplatītām baumām, bet gan uz Valsts prezidenta kā Nacionālās drošības padomes vadītāja vēstuli Saeimai, kurā aicināts rūpīgi pārbaudīt konkrēto jautājumu un sniegti attiecīgi argumenti. Norāda, ka jautājumu nevar atlikt līdz nākamajai sēdei, jo nākamajā dienā stāsies spēkā likums par pilsonības piešķiršanu un vēlāk veikta pārbaude šīs sekas vairs nevarētu novērst.

Skaidro, ka Latvijas un Indijas dubultpilsonība nav pieļaujama. Ja persona pēc pilsonības piešķiršanas ātri atteiktos no Indijas pilsonības, situācijas atrisināšanu apgrūtinātu arī starptautiskie principi par bezvalstnieka statusu. Ja vēlāk izrādītos, ka personas dokumenti ir kārtībā, pilsonības piešķiršanas likumprojektu varētu virzīt atkārtoti, taču pilsonības piešķiršana un atņemšana pēc dažām dienām radītu nopietnas starptautiskas sekas. Aicina ņemt vērā Valsts prezidenta aicinājumu un atrisināt jautājumu pirms likuma par pilsonības piešķiršanu stāšanās spēkā.

A. Judins norāda, ka arī pats ir balsojis par pilsonības piešķiršanu attiecīgajai personai, jo slēgtā komisijas sēdē saņemtā informācija viņam tobrīd šķitusi pietiekami skaidra un pamatota. Pēc tam izskanējusi jauna informācija, kuras patiesumam viņam nav pierādījumu, taču nav arī pārliecības, ka tā ir tikai organizēta kampaņa vai ka tajā minētie fakti neatbilst patiesībai.

Uzsver, ka konkrētajā gadījumā nākamajā dienā iestāsies iepriekš pieņemtā likuma tiesiskās sekas un varētu rasties jautājums par pilsonības atņemšanu, ko nedrīkst pieļaut bez pienācīgas izvērtēšanas. Secina, ka pašreizējā situācijā citas juridiskas iespējas apturēt procesu nav un ka nepieciešams rīkoties, lai nepieļautu iespējami kaitīgas sekas. Lūdz Saeimas Juridiskā biroja viedokli par iesniegtā likumprojekta juridisko tehniku un iespēju to izskatīt un pieņemt tajā pašā dienā.

D. Meistere norāda, ka likumprojektu juridiskās tehnikas ziņā nepieciešams precizēt. Proti, ir jāmaina formulējums par iepriekšējā likuma atzīšanu par spēkā neesošu, jo attiecīgais likums vēl nav stājies spēkā. Saeima to pieņēmusi 15. oktobrī, bet Valsts prezidents izsludinājis 22. oktobrī, un saskaņā ar likumā noteikto spēkā stāšanās kārtību tas stātos spēkā 23. oktobrī. Tādēļ aicina likumprojektā paredzēt nevis iepriekš pieņemtā likuma atzīšanu par spēkā neesošu, bet gan tā atcelšanu. Ierosina likumprojekta nosaukumā norādīt, ka tas ir likums par likuma par attiecīgās personas atzīšanu par Latvijas pilsoni atcelšanu, un normatīvajā tekstā paredzēt attiecīgā likuma atcelšanu, nosakot arī jaunā likuma spēkā stāšanās laiku.

A. Judins lūdz precizēt, vai šādam risinājumam nepieciešams sagatavot alternatīvu likumprojektu vai arī deputātu iesniegto likumprojektu iespējams redakcionāli precizēt.

D. Meistere norāda, ka jautājuma sensitīvā rakstura dēļ būtu sagatavojams alternatīvs likumprojekts.

A. Judins dod vārdu Z. Kalniņai-Lukaševicai.

Z. Kalniņa-Lukaševica atbalsta D. Meisterses piedāvāto risinājumu. Norāda uz pretrunām sākotnējā likuma anotācijā ietvertajā informācijā par Latvijas Zinātņu akadēmijas vadības atbalstu pilsonības piešķiršanai. Skaidro, ka Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Ivars Kalviņš publiski norādījis, ka attiecīgo atbalstu paudis kā privātpersona, savukārt vairāki akadēmijas īstenie locekļi pauduši, ka lēmums nav bijis pietiekami izvērtēts. Tādēļ nav pamata apgalvot, ka pilsonības piešķiršanu atbalstījusi akadēmijas vadība, un līdz ar to apšaubāms arī šajā apstākļī balstītais pamatojums personas atzīšanai par izcilu zinātnieci. Pievienojas E. Jurēvica argumentiem un aicina virzīt alternatīvo likumprojektu pieņemšanai Saeimā šodien.

A. Judins lūdz D. Meisteri nolasīt iespējamā alternatīvā likumprojekta redakciju.

D. Meistere precizē, ka alternatīvā likumprojekta nosaukums būtu “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (*Divya Kannan Vishwanath*) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu”, bet tā teksts: “Atcelt likumu “Par Divjas Kanas Višvanatas (*Divya Kannan Vishwanath*) atzīšanu par Latvijas pilsoni”. Likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā izsludināšanas.”

G. Kūtris, atsaucoties uz informāciju, ka Latvijas Zinātņu akadēmijas vadības atbalsts sākotnējā anotācijā ir norādīts nepamatoti, norāda, ka viņa rīcībā ir ieteikuma vēstule uz Latvijas Zinātņu akadēmijas veidlapas, ko parakstījis akadēmijas prezidents, kā arī atbalsta vēstule, ko parakstījis akadēmijas ģenerālsēkretārs, un jautā, vai šie dokumenti nav uzskatāmi par akadēmijas vadības atbalstu.

Z. Kalniņa-Lukaševica norāda, ka Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents publiski paudis, ka nav atbalstījis pilsonības piešķiršanu akadēmijas prezidenta statusā, tādējādi radot pretrunu starp parakstītajiem dokumentiem un viņa sniegto skaidrojumu.

A. Judins dod vārdu L. Liepiņai.

L. Liepiņa aicina pieņemt lēmumu un norāda, ka lielākajai daļai deputātu nav bijusi iespēja piedalīties slēgtajā Pilsonības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisijas sēdē, kurā izskatīts jautājums par pilsonības piešķiršanu konkrētai personai. Uzsver, ka deputātiem radušās pamatotas šaubas, tādēļ nepieciešams noskaidrot notikušā apstākļus un lemt par turpmāko rīcību. Pauž viedokli, ka par pilsonības piešķiršanu pieņemtais lēmums bijis kļūdainš un tas jāaptur ar visiem iespējamiem līdzekļiem.

G. Kūtris norāda, ka nevar izpaust slēgtajā komisijas sēdē apspriesto, jo tajā skarti personas privātuma jautājumi. Vienlaikus sniedz informāciju par balsojumu, norādot, ka no 18 komisijas deputātiem sēdē piedalījušies 14 un 12 deputāti atbalstījuši likumprojektu. Skaidro, ka iesniegums Saeimā saņemts 16. jūnijā, bet komisijas deputāti jautājumu skatījuši 17. jūnijā, dodot iespēju iepazīties ar dokumentiem un informēt savas frakcijas. Septembra otrajā pusē notikusi vēl viena komisijas sēde, kurā uzklaušītas uzaicinātās personas un deputātiem bijusi iespēja atkārtoti izvērtēt dokumentus un paust iebildumus, ja tādi frakcijās bija izteikti. Pirms komisijas sēdes deputāti tika aicināti noskaidrot savu frakciju nostāju; iebildumi bijuši tikai par valodas jautājumu, un tie publiski izteikti komisijas sēdē. Noraida apgalvojumu, ka deputātiem nav bijusi iespēja iepazīties ar dokumentiem vai savlaicīgi paust iebildumus. Uzsver, ka iepriekš neviens nav apšaubījis dokumentu autentiskumu vai norādījis uz iespējamiem viltojumiem. Attiecībā uz Valsts prezidenta vēstuli norāda, ka tajā paustas bažas par sabiedrības neapmierinātību, taču nav norādīti konkrēti fakti, kas apliecinātu nepatiesas informācijas iesniegšanu. Papildus uzsver, ka pilsonības piešķiršana un pēc tam tās atņemšana radītu būtisku kaitējumu personas reputācijai un varētu mazināt ārvalstu zinātnieku vēlmi strādāt Latvijā. Aicina lēmumus pieņemt, balstoties uz juridiskiem argumentiem un dokumentiem, nevis sociālajos tīklos pausti viedokļiem.

A. Judins atkārtoti aicina deputātus neizvērtēt pierādījumu esamību ārpus izskatāmā jautājuma. Norāda, ka atsevišķi fakti rada šaubas, bet citiem nepieciešama papildu pārbaude. Lūdz Juridisko biroju precizēt, vai likumprojektā iespējams saglabāt sākotnēji iesniegto formulējumu, ka likums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

D. Meistere skaidro, ka šāds spēkā stāšanās formulējums ir juridiski pieļaujams. Uzsver, ka būtiski ir nepieļaut neatgriezenisku tiesisko seku iestāšanos.

A. Judins norāda, ka Komisijas mērķis ir pilnveidot iesniegto likumprojektu, nemainot tā saturu. Aicina alternatīvajā likumprojektā saglabāt iesniedzēju piedāvāto formulējumu par likuma spēkā stāšanos tā izsludināšanas dienā. Aicina balsot par likumprojekta izskatīšanu steidzamības kārtībā.

*Komisija balso par ierosinājumu lūgt Saeimu izskatīt alternatīvo likumprojektu “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (*Divya Kannan Vishwanath*) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu” steidzamības kārtībā.*

Balsojuma rezultāts:

— par “8” (*Andrejs Judins, Andrejs Svilāns, Edmunds Teirumnieks, Liene Gātere, Inese Kalniņa, Agnese Krasta, Linda Liepiņa, Vilis Sruogis*);

- pret “0”;
- atturas “0”.

G. Kūtris balsojumā nepiedalās.

Komisija nolemj lūgt Saeimu atzīt likumprojektu “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (Divya Kannan Vishwanath) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu” par steidzamu.

A. Judins turpinājumā aicina balsot par alternatīvā likumprojekta virzīšanu izskatīšanai pirmajā lasījumā.

Komisija balso par atbalstu alternatīvajam likumprojektam “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (Divya Kannan Vishwanath) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu” un tā virzīšanai izskatīšanai Saeimā pirmajā lasījumā.

Balsojuma rezultāts:

- par “8” (Andrejs Judins, Andrejs Svilāns, Edmunds Teirumnieks, Liene Gātere, Inese Kalniņa, Agnese Krasta, Linda Liepiņa, Vilis Sruogis);
- pret “1” (Gunārs Kūtris);
- atturas “0”.

Komisija nolemj atbalstīt likumprojektu “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (Divya Kannan Vishwanath) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu” un virzīt to izskatīšanai pirmajā lasījumā Saeimas 2026. gada 22. oktobra sēdē.

Ziņotājs – Andrejs Judins.

Priekšlikumu iesniegšanas termiņš – 10 minūtes (iebildumu gadījumā – Saeimas kārtības ruļļa 92. panta trešā daļa).

A. Judins aicina balsot par ierosinājumu lūgt Saeimu izskatīt likumprojektu “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (Divya Kannan Vishwanath) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu” otrajā (galīgajā) lasījumā šodien – 2026. gada 22. oktobrī.

Komisija balso par ierosinājumu lūgt Saeimu izskatīt likumprojektu “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (Divya Kannan Vishwanath) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu” otrajā (galīgajā) lasījumā 2026. gada 22. oktobrī.

Balsojuma rezultāts:

- par “8” (Andrejs Judins, Andrejs Svilāns, Edmunds Teirumnieks, Liene Gātere, Inese Kalniņa, Agnese Krasta, Linda Liepiņa, Vilis Sruogis);
- pret “1” (Gunārs Kūtris);
- atturas “0”.

Komisija nolemj lūgt Saeimu izskatīt likumprojektu “Par likuma “Par Divjas Kanas Višvanatas (Divya Kannan Vishwanath) atzīšanu par Latvijas pilsoni” atcelšanu” otrajā (galīgajā) lasījumā 2026. gada 22. oktobrī.

A. Judins aicina uzdot jautājumus, izteikt viedokļus. Dod vārdu A. Krastai.

A. Krasta aicina lūgt Saeimu šo jautājumu izskatīt kā pirmo darba kārtības jautājumu.

A. Judins ierosina lūgt likumprojektu iekļaut Saeimas darba kārtībā kā nākamo izskatāmo darba kārtības punktu. *Iebildumi netiek izteikti.*

A. Judins sēdi slēdz plkst. 11.01.

Komisijas priekšsēdētājs	(paraksts*)	Andrejs Judins
Komisijas sekretārs	(paraksts*)	Andrejs Svilāns

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu